

Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Europos Komisijos strategijos dokumento dėl plėtros proceso pažangos (Rumunija)

(2006/C 31/04)

REGIONŲ KOMITETAS,

atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Europos Komisijos strategijos dokumento dėl plėtros proceso pažangos (KOM(2004) 657 galutinis — SEC(2004) 1200);

atsižvelgdamas į 2004 m. lapkričio 29 d. Europos Komisijos sprendimą pasitarti su juo šiuo klausimu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 265 straipsnio pirmąją pastraipą;

atsižvelgdamas į 2004 m. rugsėjo 28 d. Biuro sprendimą pavesti Išorės ryšių komisijai parengti nuomonę dėl Europos Komisijos strategijos dokumento dėl plėtros proceso pažangos;

atsižvelgdamas į 2004 m. gruodžio 16-17 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas (Nr. 16238/04);

atsižvelgdamas į Europos Parlamento rezoliuciją dėl Rumunijos pažangos rengiantis narystei ES (KOM(2004) 0657-C6-0151/2004 — 2004/2184(INI));

atsižvelgdamas į Regionų komiteto 2002-2006 m. politinius prioritetus, kuriuose ES plėtra vertinama kaip reikšmingas įvykis, garantuosiantis taiką ir stabilumą bei stiprinantis integracijos procesą visoje Europoje;

atsižvelgdamas į savo 2003 m. vasario 13 d. rezoliuciją dėl Europos Komisijos darbo programos ir Regionų komiteto 2003 m. prioritetų (CdR 6/2003 fin ⁽¹⁾);

atsižvelgdamas į Regionų komiteto nuomonę dėl dokumentų *Kelias į Sąjungos plėtrą: Europos Komisijos strategijos dokumentas ir ataskaita apie šalių kandidačių pažangą rengiantis narystei ES ir Komisijos ataskaita Tarybai — paaiškinamasis raštas dėl Europos plėtros* (CdR 325/2002 fin ⁽²⁾);

atsižvelgdamas į Regionų komiteto nuomonę dėl Komisijos komunikato dėl administracinių ir teisminių gebėjimų stiprinimo veiksmų plano ir šalių kandidačių derybinių išpareigojimų vykdymo priežiūros (CdR 244/2002 fin);

atsižvelgdamas į Rumunijos vietos savivaldos institucijų federacijos ir Regionų komiteto bendrą deklaraciją, pasirašytą Bukarešte per 11-ąją Regionų komiteto konferenciją, surengtą atsižvelgiant į būsimąją Europos plėtrą (2001 m. spalio 3 d.) ⁽³⁾ ir RK Esekso seminarą dėl plėtros (2004 m. lapkričio 5 d.) ⁽⁴⁾.

atsižvelgdamas į kalbą *Rumunija ir ES: bendra ateitis, bendri iššūkiai*, kurią pasakė p. Olli Rehn, Europos Komisijos narys, atsakingas už plėtrą (Bukareštas, 2005 m. vasario 28 d.) ⁽⁵⁾;

atsižvelgdamas į savo nuomonės projektą (CdR.496/2004 rev. 1), kurį Išorės ryšių komisija priėmė 2005 m. balandžio 26 d. (pranešėjas p. Lars Abel, Kopenhagos apskrities tarybos narys (DK, ELP);

savo 60-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2005 m. liepos 6 — 7 d. (liepos 6 d. posėdis), priėmė šią nuomonę:

⁽¹⁾ OL C 128, 2003 5 29, p. 53.

⁽²⁾ OL C 128, 2003 5 29, p. 56.

⁽³⁾ CdR 5/2002 EN-LG/LA/lfp.

⁽⁴⁾ RK Esekso seminaras (2004 m. lapkričio 5 d.), Lars Abel, ES plėtra į Rumuniją: decentralizacijos eiga.

⁽⁵⁾ Kalba, pasakyta Ekonomikos studijų akademijoje, Bukarešte, 2005 m. vasario 28 d.

1. Regionų komiteto požiūris

1.1 Bendrosios pastabos dėl plėtros proceso

REGIONŲ KOMITETAS,

1.1.1 **pritaria** 2004 m. gegužės 1 d. plėtrai, kurios metu prie ES prisijungė dešimt naujų valstybių narių;

1.1.2 **pabrėžia** faktą, kad Bulgarija ir Rumunija priklauso dabartiniam plėtros procesui, nors dėl įvairių priežasčių jų įstojimas įvyks vėliau;

1.1.3 **pritaria** išvadoms ir rekomendacijoms, kurias 2004 m. spalio 6 d. Europos Komisija pateikė Tarybai ir Europos Parlamentui savo reguliariojoje ataskaitoje ir Strategijos dokumente dėl Bulgarijos, Rumunijos ir Kroatijos;

1.1.4 **remia** įvertinimą, kad Bulgarija ir Rumunija sugebės įvykdyti narystės Europos Sąjungoje išipareigojimus ir atitikti Kopenhagos politinius kriterijus, o taip pat kad jose veikia funkcionali rinkos ekonomika;

1.1.5 **pritaria** ES užsienio reikalų ministrų 2005 m. balandžio 25 d. pasirašytoms Bulgarijos ir Rumunijos stojimo sutartims, kurios šioms dviem šalims 2007 m. sausio 1 d. suteikia teisę tapti ES narėmis; jeigu jos iki to laiko įvykdė visas stojimo sąlygas;

1.1.6 **primena**, kad iki šiol vykusios plėtros pagrindinis praktikoje pasiteisinęs principas buvo individualus tinkamas šalies kandidatės pasiruošimas stojimui;

1.1.7 **pabrėžia**, jog pasibaigus deryboms būtina intensyviai stebėti Bulgarijos ir Rumunijos derybinių išipareigojimų sistemą įgyvendinimą;

1.1.8 **mano**, kad reikėtų, numatant apsaugos sąlygas, nustatyti priemones spręsti rimtoms problemoms, kurios gali atsirasti iki įstojimo ir per pirmuosius trejus metus po įstojimo;

1.1.9 **pripažįsta**, kad Bulgarijai ir Rumunijai nustatyta apsaugos sąlyga, pagal kurią gavus Komisijos rekomendaciją ir valstybėms narėms vienbalsiai priėmus sprendimą stojimo data gali būti atidėta vieneriems metams, yra labai savita, be to, atkreipia dėmesį į tai, kad Rumunijoje iškilus problemoms teisingumo ir vidaus reikalų bei konkurencijos srityse, ši sprendimą taip pat galima priimti kvalifikuota balsų dauguma.

1.1.10 **pabrėžia**, kad pasirašius Stojimo sutartis, Komitetas, į savo veiklą aktyviai įtraukdamas į RK paskirtus stebėtojus, galės aktyviai remti Bulgarijos ir Rumunijos vietos ir regionų valdžios institucijas pasirengimo ES narystei laikotarpiu;

1.1.11 **pareiškia esantis pasirengęs** vykdyti aktyvią informavimo politiką, kad ratifikacijos proceso metu Rumunijos ir Bulgarijos stojimą lydėtų didelis visuomenės pritarimas;

1.1.12 **pritaria** Rumunijos ir Bulgarijos dalyvavimui rengiant Sutartį dėl Konstitucijos Europai ir labai **remia** idėją pradėti teritorinėse bendruomenėse kampaniją, kurios tikslas — paaiškinti ir skleisti žinias apie Konstitucijos tekstą, priklausantį Bendrijos *acquis*, ir kurios dėka būtų kuriama piliečių savimonė apie Europos vertybes ir funkcionavimą;

1.1.13 **pritaria** 2004 m. gruodžio 16-17 d. Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios šalies išvadoms pradėti derybas dėl narystės ES su Kroatija ir **atkreipia dėmesį** į derybų dėl narystės ES pradžios atidėjimą iki tol, kol bus konstatuotas visapusiškas bendradarbiavimas su Tarptautiniu baudžiamuoju tribunolu buvusiai Jugoslavijai (TBBJT);

1.1.14 **pritaria** 2004 m. gruodžio 16-17 d. Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios šalies išvadoms 2005 m. spalio 3 d. pradėti derybas dėl narystės ES su Turkija;

1.1.15 **numato** galimybę savo nariams remti šalių kandidatų vietos ir regionų valdžios institucijas, besirengiančias stojimui į ES, sudarant partnerystes su jomis.

1.2 Pastebėjimai dėl reguliariosios ataskaitos dėl Rumunijos pažangos rengiantis narystei ES

REGIONŲ KOMITETAS,

a. dėl vietos demokratijos ir decentralizacijos proceso

1.2.1 **pripažįsta**, kad 2004 m. Rumunijoje įvyko teigiamų pokyčių vietinės valdžios srityje, nes buvo išplėsta teisinė bazė, o ypač peržiūrėta Konstitucija, joje numatant dekoncentracijos sąvoką, atnaujinta valstybės valdymo reformos strategija, priimtas pagrindų įstatymas dėl decentralizacijos bei įstatymas dėl prefekto institucijos ⁽⁶⁾;

1.2.2 **sveikina** visų politinių frakcijų patvirtintą bendrąjį sutarimą dėl valstybės valdymo reformos plėtojimo, ypač vietos ir regionų valdžios institucijų nuomos ir išipareigojimus konstruktyviai dalyvauti europiniame Rumunijos stojimo procese, ir **remia** Rumunijos vyriausybę, paskirtą 2004 m. gruodžio mėn., tęsiančią valstybės valdymo ir fiskalinės decentralizacijos procesą ir stiprinančią vietos savivaldą, kaip numatyta Europos vietos savivaldos chartijoje, kurią Rumunija oficialiai priėmė 1997 m.;

⁽⁶⁾ 1991 m. Rumunijos Konstitucija, pakeista 2003 m., pagrindų įstatymas Nr. 339/2004 dėl decentralizacijos, įstatymas Nr. 340/2004 dėl prefekto institucijos.

1.2.3 **atsižvelgia į** priemones, numatytas naujoje vyriausybės programoje (*) dėl valdymo veiksmingumo, sudarant sąlygas visiškam politiniam ir finansiniam skaidrumui vietos lygiu bei vietos valdžios institucijų dalyvavimui nacionaliniame sprendimų priėmimo procese, laikantis subsidiarumo ir proporcingumo principų;

1.2.4 **sutinka** su Europos Komisijos požiūriu, kad finansiniai ir žmogiškieji išteklių neatitinka poreikių, susijusių su atsakomybės perdavimu vietos lygiui, o tai gali būti pavojinga veiksmingam viešajam valdymui;

1.2.5 **pabrėžia**, kad būtina reikia kvalifikuotų, motyvuotų ir nepriklausomų valstybės tarnautojų vietos ir apskrities lygiu, ir kad reikia skirti atitinkamą finansavimą mokymo programoms, įgaliojimų perdavimui, keičiantis gera praktika tarp ES šalių vietos administracijų ir numatant efektyvias skatinimo priemones;

1.2.6 tuo pačiu metu **pripažįsta**, kad žmogiškųjų išteklių ugdymas šiuolaikiniam valstybės valdymui yra ilgalaikis procesas, tačiau jis yra būtina strateginė priemonė siekiant susidoroti su naujais Europos integracijos iššūkiais bei struktūrinių fondų valdymu;

1.2.7 **reiškia susirūpinimą** dėl „politinės migracijos“ (t.y. tam tikrų deputatų perėjimo į kitas partijas) masto, kurį prieš paskutiniuosius 2004 m. vietos savivaldos rinkimus konstatavo keletas nepriklausomų stebėtojų (**), ir tiki, kad tokią migraciją būtų galima apriboti tiesiogiai ir skaidriai skirstant viešąsias lėšas, remiantis objektyviai nustatytais kriterijais tarp skirtingų valdžios lygių, bei vietos demokratijos kaip vienintelės tinkamos sistemos ilgalaikio funkcionavimo dėka;

1.2.8 **pabrėžia**, kad korupcija nacionaliniu ir vietos lygiu vis dar gali būti susirūpinimo šaltinis, galintis kelti pavojų vietos demokratijai ir viešųjų lėšų bei Europos fondų lėšų valdymui, ir todėl **ragina**, kad ši klausimą atsižvelgtų Europos institucijos;

1.2.9 **labai remia** atnaujintos antikorupcinės strategijos, kurią neseniai paskelbė naujoji Rumunijos vyriausybė, įgyvendinimą, kuris turėtų apimti teisėjų tinkamų atlyginimų nustatymą; **atsižvelgia į** konkrečias priemones, skirtas korupciją skatinančių situacijų skaičiui sumažinti, kurias ėmė taikyti naujoji vyriausybė vos pradėjusi eiti savo pareigas, taip įrodydama Rumunijos pasiryžimą spręsti šį klausimą kaip prioritetą;

1.2.10 **primygtinai ragina** Rumunijoje dirbančias užsienio bendroves ir valdžios institucijas, kurios susiduria su korumpuotais pareigūnais, prisidėti prie antikorupcinės kovos atsiskaitant mokėti kyšius ir informuojant atitinkamas institucijas;

(*) Rumunijos vyriausybė, 2005-2008 m. vyriausybės programa, 2004 m. gruodžio mėn.

(**) Papildomai prie EK 2004 m. ataskaitos, taip pat žr. Europos vietų ir regionų valdžių kongreso paskutiniąją ataskaitą dėl Rumunijos vietos savivaldos ir regionų tarybų rinkimų, įvykusių 2004 m. birželio 6 d. Šiose ataskaitose nurodoma, kad vietos lygių išrinktų politikų, priklaususių buvusiai valdančiajai socialdemokratų partijai, skaičius išaugo nuo 27 % 2000 m. iki maždaug 80 % 2004 m, CG/Bur (11) 25 Strasbūras, 2004 m. liepos 16 d.

1.2.11 **teigiamai vertina** aktyvų vietos valdžios institucijų dalyvavimą teisės aktų leidybos procese, kurio metu su jomis vyksta veiksmingos konsultacijos prieš pradėdant rengti įstatymus, kurie yra susiję su vietos ir regionų valdžios institucijų interesais ir kompetencijomis;

1.2.12 **remia** Rumunijos vietos valdžios institucijas, kurios siekia aktyvesnio piliečių ir jaunimo dalyvavimo bendruomenės socialiniame ir politiniame gyvenime, ir **skatina** viešųjų kampanijų, skirtų šiuolaikiško viešojo valdymo stiprinimui, rengimą.

b. dėl ekonominės pažangos

1.2.13 **pripažįsta**, kad Rumunija atitiko rinkos ekonomikos kriterijų, ir aktyviai įgyvendindama struktūrines reformas ji įstengs atlaikyti konkurencinį spaudimą ir rinkos jėgų veikimą ES;

1.2.14 **atkreipia dėmesį į** tai, kad Rumunija dar turi pažengti į priekį konkurencijos srityje, **ypač skatindama teisinę ir institucinę sistemą efektyviai veikti**, ir teigiamai vertina priemones, kurių vyriausybė neseniai ėmėsi šiuo klausimu (*), bei tęstinę veiklą, užtikrinančią visiškai patenkinamą administracinę gebėjimą; be to, **pritaria** struktūrinėms reformoms, t.y. atnaujintai Nacionalinei restruktūrizavimo strategijai ir Specialiems verslo planams, pagal kuriuos nuo 2005 m. sausio 1 d. iki restruktūrizacijos laikotarpio pabaigos plieno pramonei nebus teikiama valstybės pagalba (**), tačiau **pabrėžia**, kad reikia atsižvelgti ir į socialines pasekmes, kurios gali turėti tiesioginės įtakos teritorinėms bendruomenėms;

1.2.15 **supranta**, kad reikia tobulinti teismų ir viešojo valdymo funkcionavimą, kad būtų sukurta verslui palankesnė aplinka.

c. dėl Bendrijos acquis įgyvendinimo

1.2.16 **sveikina** pažangą, pasiektą rengiantis struktūrinės politikos įgyvendinimui ir teisės aktų, kuriais reglamentuojami metodai ir priemonės tinkamam struktūrinių fondų panaudojimui, priėmimui;

1.2.17 **atkreipia dėmesį į tai**, kad reikia dar daugiau dirbti, stengiantis sustiprinti valdymą vietos ir regionų lygiu, turint omeny, kad reikia užtikrinti tinkamą *acquis* įgyvendinimą tose srityse, kuriose vietos ir regionų valdžios institucijos įgavo kompetencijos, o konkrečiai — viešųjų pirkimų, transporto, infrastruktūros, kelių, aplinkos, socialinės politikos, vaikų apsaugos ir tautinių mažumų apsaugos, sveikatos, švietimo, kultūros ir pasienio bendradarbiavimo srityse;

(*) Konkurencijos tarnybos pirmininko įsakymai Nr. 527/2004 (OL Nr. 64/2005 1 19), Nr. 528/2004 (OL Nr. 82/2005 1 25) ir priimtos Gairės dėl veiksmingesnio metodo taikant konkurencijos taisykles Nr. 36/2005 2 22.

(**) Restruktūrizacijos strategijos santrauka buvo paskelbta 2005 m. vasario 9 d. Oficialiajame leidinyje Nr. 127.

1.2.18 **pritaria** vietos ir regionų valdžios institucijų administracinių gebėjimų sustiprinimui aplinkos srityje, o taip pat glaudesniajam bendradarbiavimui tarp jų ir kitų atitinkamų institucijų, kad būtų įmanoma įgyvendinti Europos teisės aktus pagrindiniuose sektoriuose, tokiuose kaip vandens ūkio ir atliekų tvarkymas, oro kokybė, triukšmas, gamtos apsauga, pramoninė tarša, cheminės medžiagos ir t.t.;

1.2.19 **pripažįsta**, kad buvo padaryta gana teigiamų pokyčių šios politikos srityje ir 2001 m. priimtos Romos strategijos įgyvendinime, ir **pasisako už** glaudesnę koordinavimą tarp vietos ir centro lygio bei veiksmingesnę veiklą apskrities lygiu tokiose srityse, kaip mokymas ir švietimas, atsižvelgiant į kultūrinę ir socialinę kilmę;

1.2.20 **pabrėžia**, kad reikia daugiau konkrečių teigiamų pokyčių vietos, apskrities ir regiono lygiu, siekiant sukurti metodus projektams apibrėžti, valdyti, stebėti bei įvertinti ir ypač bendro finansavimo gebėjimams, kad iki 2007 m. būtų pasiektas reikiamas ES lėšų įsisavinimo lygis;

1.2.21 **pabrėžia**, kad, besirengdamos darbui su struktūriniais fondais, vietos valdžios institucijos turėtų kiek įmanoma geriau pasinaudoti ES pasirengimo narystei finansine parama;

1.2.22 **teigiamai vertina** parengtą 2004-2006 m. Nacionalinį plėtros planą (NPP) kaip gerą pradinį pagrindą planui, kurį būtina parengti norint pasinaudoti struktūriniais fondais, ir **ragina** atlikti išsamesnį tyrimą rengiant 2007-2013 m. NPP, kuris būtų suderintas su Rumunijos sanglaudos politikos koncepcija ir Europos perspektyvomis šioje srityje;

1.2.23 **ragina** skirti itin didelį dėmesį konsultacijų ir partnerystės principams, ypač glaudesniajam ir aktyvesniajam vietos, apskričių ir regionų valdžios institucijų, o taip pat socialinių ir nevyriausybinių partnerių dalyvavimui rengiant 2007-2013 m. Nacionalinį plėtros planą ir veiklos programas, bei vėliau juos įgyvendinant;

1.2.24 dėl to **ragina** vystyti nuosavybės suvokimą ir siekti bendro sutarimo tarp apskričių egzistuojančioje regioninėje struktūroje bei skatinti konkretesnę vietos deputatų dalyvavimą, kad būtų įmanoma įgyvendinti ES programas, parengti būsimąjį 2007-2013 m. NPP, o vėliau valdyti ir naudoti struktūrinius fondus;

1.2.25 **ragina** kurti Rumunijos regioninę politiką remiantis tvirtais pagrindais, kad vietos valdžia būtų ne tik kviečiama, bet ir įpareigota joje dalyvauti bei ginti teritorinių bendruomenių interesus.

2. Regionų komiteto rekomendacijos

REGIONŲ KOMITETAS,

2.1 **pritaria** derybų dėl narystės ES užbaigimui ir Stojimo sutarties tarp Rumunijos ir Europos Sąjungos pasirašymui 2005 m. balandžio 25 d. ir **rekomenduoja** visoms ES valstybėms narėms per nustatytą laikotarpį ratifikuoti šią sutartį, kad ES galėtų priimti Rumuniją kaip visateisę narę nuo 2007 m. sausio 1 d.;

2.2 **rekomenduoja**, kad laikotarpiu iki visateisės narystės vyktų diskusijos dėl regioninės politikos išpareigojimų Rumunijoje bei dėl pastangų sustiprinti vietos ir regionų valdžios institucijų pozicijas taip, kad iki 2007 m. Rumunijoje veiktų veiksmingos vietos administracijos struktūros, sugėbančios sudoroti su narystės ES reikalavimais ir iššūkiais;

2.3 todėl **pritaria** tam, kad Rumunijoje būtų pradėti konstruktyvūs ir į rezultatus orientuoti debatai dėl decentralizacijos ir regionavimo procesų, kuriuose dalyvautų vietos ir centrinės valdžios institucijos bei atitinkamos ES institucijos, siekiamos patobulinti egzistuojančias teritorines struktūras ir sprendimų priėmimo procesą, kad būtų veiksmingai sukurta regioninė politika ir nuo 2007 m. įsisavinti struktūriniai fondai;

2.4 džiaugdamasis, kad stebėtojų teisėmis RK galės priimti 15 narių, atstovaujančių Rumunijos vietos ir regionų valdžios institucijoms, **apgailėstauja, kad** Jungtinio konsultacinio komiteto (JKK) **nepavyko įsteigti reikiamu laiku** su Rumunija;

2.5 **pabrėžia**, kad regioninio transeuropinio bendradarbiavimo tarp valstybių narių ir šalių kandidačių skatinimas yra pagrindas racionaliam struktūrinių fondų paskirstymui bei Europos integracijai apskritai;

2.6 **rekomenduoja** kiek įmanoma greičiau suorganizuoti išvažiuojamąjį renginį Rumunijoje, kurio pagrindinės temos būtų Rumunijos vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas RK darbe, decentralizacijos procesas ir valstybės valdymo reforma. Šis renginys pasitarnautų kaip atsakas į Rumunijos vietos valdžios institucijų asociacijos kvietimą ir būtų konkretus žingsnis užtikrinant nuolatinę paramą Rumunijos vietos ir regionų institucijoms tiek siekiant tolesnės nacionalinio decentralizavimo proceso pažangos, tiek Rumunijos teisės aktus vietos ir regionų lygiu derinant prie ES *acquis*.

2005 m. liepos 20 d., Briuselis

Regionų komiteto

pirmininkas

Peter STRAUB